

Eerste notitie op weg naar

RECREATIEVISIE WESTFRIESLAND

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

Recreatievisie Westfriesland

Startnotitie

Aangeboden aan:
Recreatieschap Westfriesland
17 mei 2024

Auteur(s):
Anneke van Mispelaar
Barbara Waltmans
Nynke Meeske

Projectnummer 2023-2070
Bron afbeelding voorpagina: eigen foto (2024)

Inhoud

1	***Inleiding***	***4***
1.1	*Een nieuwe recreatievisie voor Westfriesland*	*4*
1.1.	*Hoe komt de recreatievisie tot stand?*	*4*
2	***Hoe staan we ervoor?***	***6***
2.1	*Werkgebied Recreatieschap*	*6*
2.2	*Recreatiegebieden in Westfriesland*	*7*
2.3	*Netwerken voor recreatie*	*8*
2.4	*Analyse sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen*	*11*
3	***Opgaven***	***13***
3.1	*Groei van bevolking en toename recreatievraag*	*13*
3.2	*Gezonde levensstijl en actieve recreatie stimuleren*	*13*
3.3	*Benutten transities, integrale ontwikkeling*	*14*
3.4	*Opgaven voor recreatie in Westfriesland*	*15*
4	***Visie***	***16***
4.1	*Doelen en ontwikkelprincipes*	*16*
4.2	*Ambitieniveau*	*16*
5	***Bijlagen***	***20***
A)	*Uitkomst klankbordbijeenkomst*	*20*
B)	*Recreatiegebieden en eventuele opgaven*	*22*
C)	*Trends en ontwikkelingen*	*26*

1 Inleiding

Voor u ligt de eerste notitie op weg naar een nieuwe recreatievisie voor Westfriesland.

1.1 *Een nieuwe recreatievisie voor Westfriesland*

Mogelijkheden om buiten te recreëren zijn een belangrijke bouwsteen voor Brede Welvaart. Recreatie daagt bij aan de aantrekkingskracht als woongemeente en is belangrijk voor de mentale en fysieke gezondheid van de inwoners. Het Recreatieschap Westfriesland is een gemeenschappelijke regeling die voor de Westfriese gemeenten de belangen behartigt van openluchtrecreatie, natuur en landschap en zorgt voor gevarieerd ingerichte recreatiegebieden dicht bij huis.

In 2016 is het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland opgesteld om invulling te geven aan de regionale ambitie en beleid van Westfriesland op het vlak van natuur, landschap en recreatie. Door de groei van het aantal inwoners en verschillende ruimtelijke, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, zijn omstandigheden veranderd en is aanpassing van de visie nodig. We moeten opnieuw kijken naar voldoende en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden voor de inwoners van Westfriesland.

Recreatievisie en uitvoeringsprogramma

De Recreatievisie Westfriesland geeft inzicht in de regionale ambities en doelen op het gebied van recreatie voor de komende 10 à 15 jaar. Na de visie wordt er ook een uitvoeringsprogramma gemaakt. De visie dient als basis voor het uitvoeringsprogramma met concrete acties, de rol- en taakverdeling en de financiën.

Dit document is een concept en bevat de uitgangspunten voor de visie.

1.1. *Hoe komt de recreatievisie tot stand?*

Het proces voor de totstandkoming van de visie bestaat uit drie stappen.

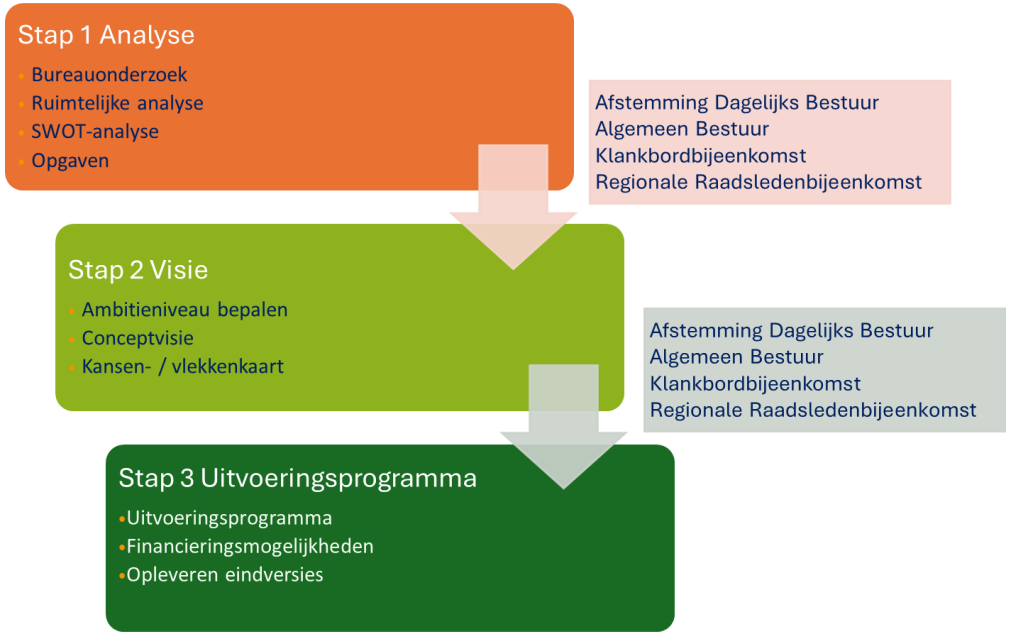

De visie over de toekomst van recreatieruimte in Westfriesland maken we samen met de gemeenten en andere stakeholders die betrokken zijn bij landschap, natuur en recreatie in onze regio.

Belangrijke afstemmingsmomenten in het proces zijn:

- Klankbordbijeenkomst met stakeholders die betrokken zijn bij recreatie in Westfriesland, zoals o.a. natuurbeheerders, Westfries Genootschap, Recreatie Noord Holland en de provincie. Tijdens een eerste bijeenkomst is inbreng opgehaald over kansen en doorgepraat over

het ambitieniveau (zie Bijlage A voor uitkomsten van de klankbordbijeenkomst).
- Bestuurlijke afstemming middels het Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur over de opgaven, het ambitieniveau en om input op te halen voor de visie.
- Presentatie en gesprek tijdens Regionale Raadsledenbijeenkomst over de opgaven.
- Overleg met de ambtelijke projectgroep van de Westfriese gemeenten om aandachtspunten en aanknopingspunten op te halen voor de visie en om de voortgang te bespreken.

Samenhang ruimtelijke agenda en PPLG

Recreatie hangt nauw samen met landelijk gebied, water en natuur en regionale ontwikkeling. Daarom zorgen we voor goede afstemming met de Ruimtelijke Agenda Westfriesland, het Provinciaal Programma Landelijk Gebied, het Ontwikkelingsperspectief Noord-Holland Noord en de gemeentelijke omgevingsvisies.

2 Hoe staan we ervoor?

Om te bepalen waar we naartoe willen, is het belangrijk om te weten waar we nu staan qua recreatie. In dit hoofdstuk leest u hoe de recreatiegebieden in Westfriesland er anno 2024 voor staan.

2.1 *Werkgebied Recreatieschap*

Het werkterrein van het recreatieschap omvat de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec.

Figuur 1. Werkgebied Westfriesland

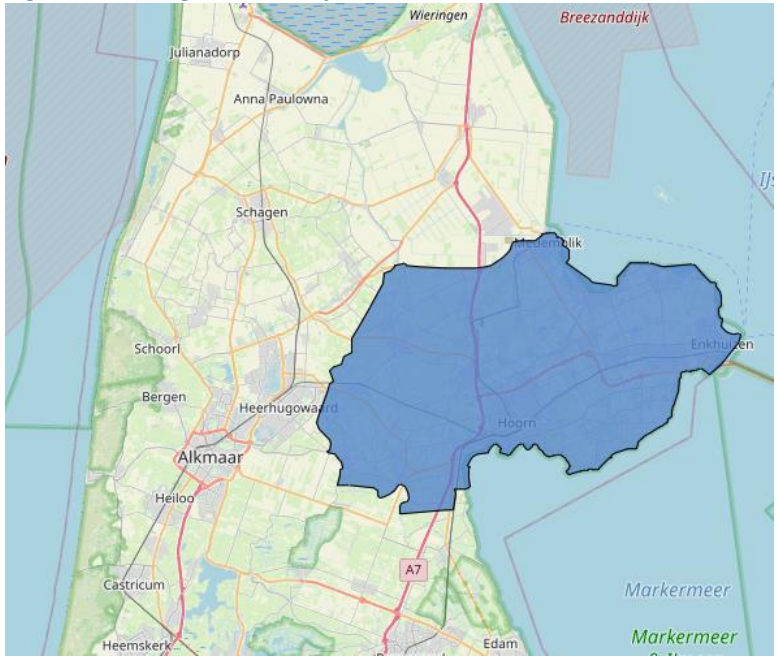

De ligging en het landschap van Westfriesland zijn bepalend voor de recreatieve mogelijkheden en het gebruik. Westfriesland heeft recreatie- en natuurgebieden, een afwisselende kust, cultuurhistorisch landschap en aantrekkelijke steden. Door de bodem van zeeklei met kreken en veenrestanten (figuur 2) is Westfriesland geschikt voor verschillende vormen van landbouw. Dit levert een gevarieerd grondgebruik op en hoogproductieve landbouw van graslanden met koeien tot akkers waar volle-grondsgroenten, bollen en fruitteelt. Qua natuur zijn er weidevogels en moerasachtige gebieden, waarvan een deel ontoegankelijk is voor recreatie.

Figuur 2. Bodemkaart

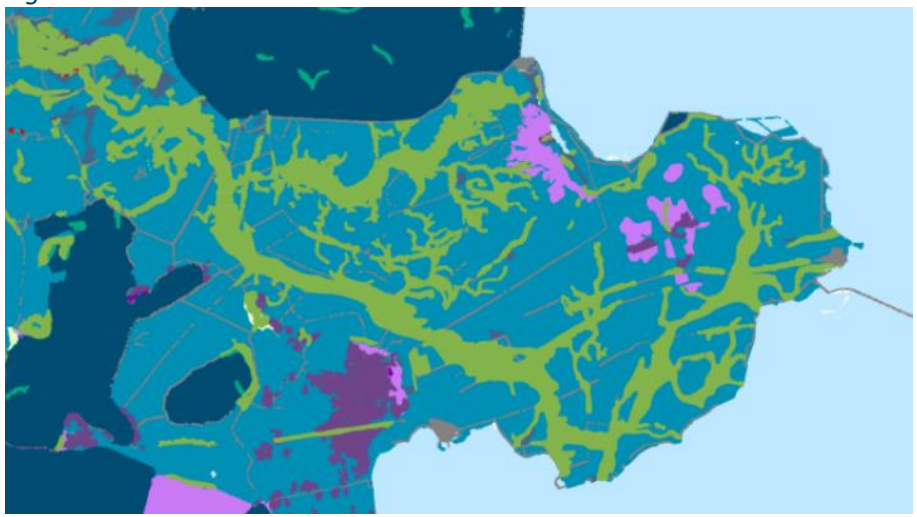

Westfriesland heeft veel te bieden op gebied van natuur en recreatie. De recreant kan over de wegen genieten van het agrarisch landschap, wandelen of fietsen door de opengestelde natuurgebieden (zoals De Weelen), het groen van de gemeenten (zoals dorpsbosjes) en de terreinen van het recreatieschap. Belangrijk zijn ook de watersportgebieden aan de kust en varen over toegankelijke vaarwegen. Verschillende natuurgebieden in

Westfriesland zijn weidevogelgebied en daardoor ontoegankelijk voor recreatie.

Tekort aan groene recreatieruimte
Veel Westfriezen waarderen juist het zicht op de horizon, maar dit maakt ook dat het landschap relatief weinig recreatiemogelijkheden biedt. Het landschap is voornamelijk open, met weinig hoog opgaand groen (Figuur 3). Doordat Westfriesland weinig grotere natuur- en recreatiegebieden heeft, wordt er in het onderzoek van Provincie Noord-Holland een tekort aan groene recreatieruimte berekend van circa 2200 hectare.

Figuur 3. Bomen van 2,5 meter en hoger (bron: RIVM, 2022)

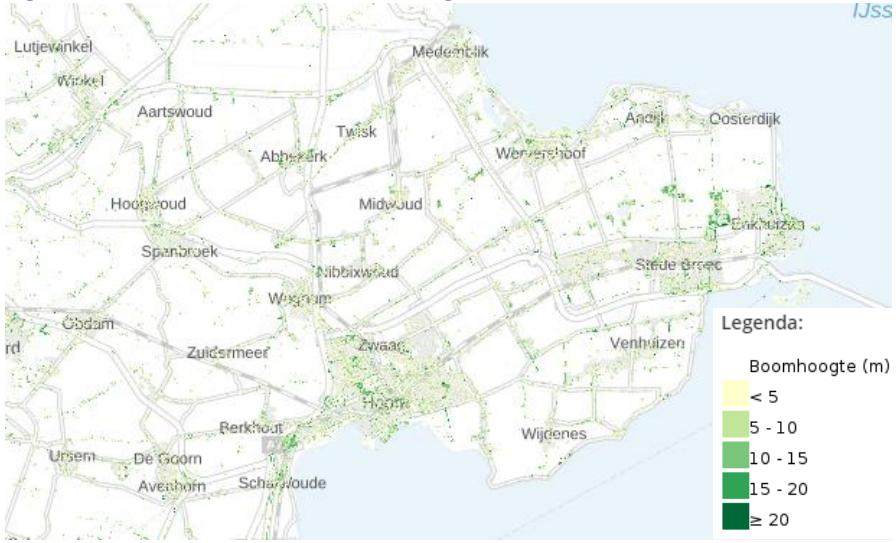

2.2 *Recreatiegebieden in Westfriesland*

Recreatieschap Westfriesland beheert circa 350 hectare aan recreatiegebieden (Figuur 4). Daarnaast zijn er in Westfriesland natuur- en recreatiegebieden in beheer van andere organisaties, zoals Staatsbosbeheer. In de afgelopen jaren is er veel aandacht besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van bestaande recreatieterreinen van het Recreatieschap. Echter, er zijn nog enkele gebieden waar verschillende opgaven liggen. Een overzicht van de opgaven in de recreatiegebieden is te vinden in Bijlage B van het onderzoek van de provincie.

Figuur 4. Recreatiegebieden in Westfriesland

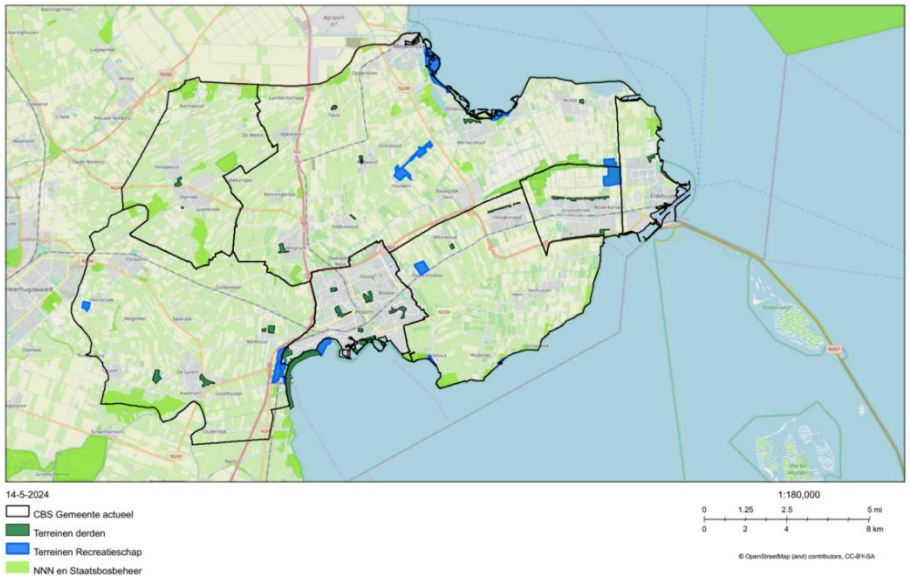

2.3 *Netwerken voor recreatie*

Westfriesland heeft een wandel-, fiets- en vaarroutenetwerk, met rustpunten en TOP's op verschillende locaties. Er zijn in de netwerken echter missende verbindingen en daarnaast zijn de beleefbaarheid en veiligheid van wegen en paden in de netwerken aandachtspunten.

Wandelnetwerk
De regio kent een uitgebreid wandelnetwerk dat door een afwisselend landschap gaat waaronder polders, waterwegen, dijken, oude steden en karakteristieke stolpboerderijen. Omdat het wandelnetwerk voor een groot deel over (verkavelde) landbouwwegen loopt, is er nog ruimte voor verbetering door bijvoorbeeld meer onverharde paden te realiseren, zoals buitendijkse routes en boerenlandpaden. Bovendien zijn er mogelijkheden voor extra verbindingen, zoals routes van het Streekbos naar de Weelen en vanuit de dorpskernen naar de Weelen, om het wandelnetwerk verder te verrijken en uit te breiden.

Wandelen over de Westfriese Omringdijk

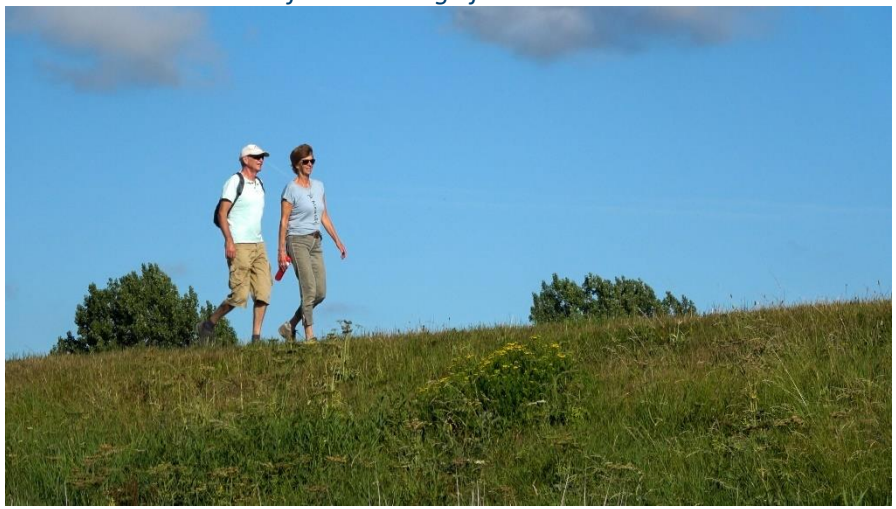

Figuur 6. Wandelnetwerk Westfriesland

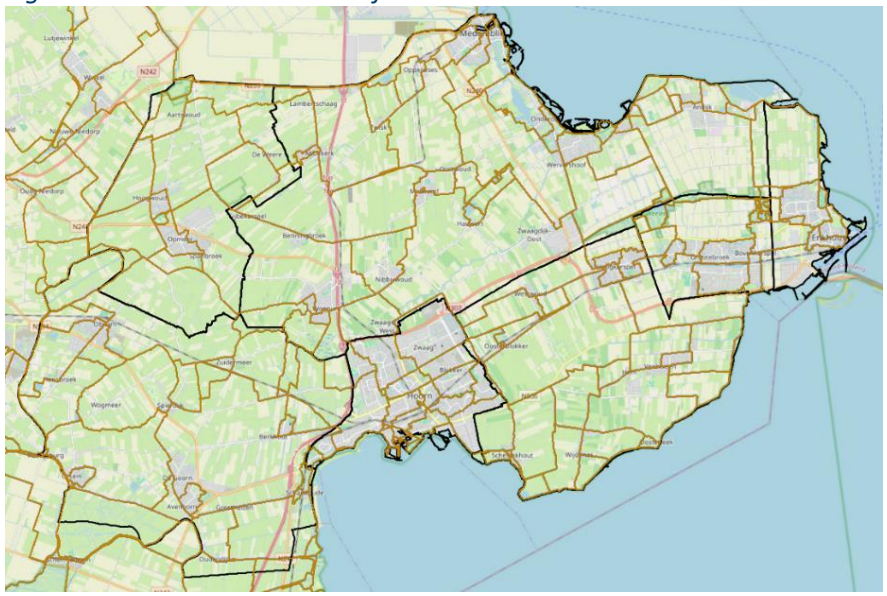

Fietsnetwerk
Door de gehele deelregio is een dicht netwerk aan fietspaden beschikbaar. Er is een lange afstandsroute van 440 kilometer rondom het IJsselmeer, gedeeltelijk over de Westfriese Omringdijk en door historische steden zoals Hoorn, Enkhuizen en Medemblik. Er wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een weekendfietstocht om de regio verder te verkennen. De Westfriese Omringdijk is nu een officieel streekpad geworden, waarbij QR-codes met informatieve filmpjes zijn toegevoegd om de beleving te verrijken. Echter, er zijn nog mogelijkheden om de veiligheid en beleefbaarheid te verbeteren, bijvoorbeeld op drukke trajecten zoals de Zuiderzeedijk tussen Enkhuizen en Hoorn, waar zowel motoren als fietsers veelvuldig gebruik van maken.

Figuur 7. Fietsnetwerk Westfriesland

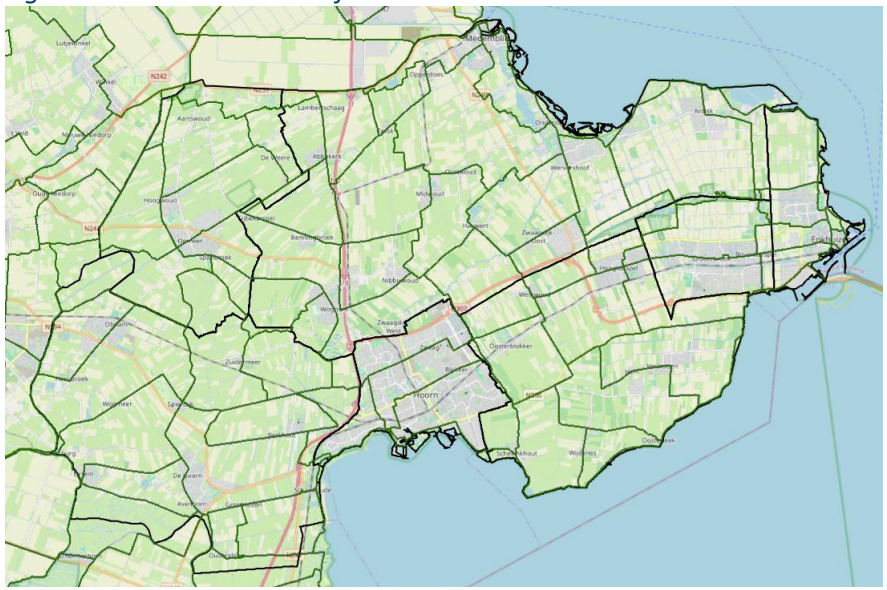

Vaarroutenetwerk

Het vaarroutenetwerk in Westfriesland heeft nog ruimte voor verbetering, voornamelijk de doorvaarbaarheid. Er is een wens om bij Hoogkarspel een extra vaarverbinding toe te voegen en aan de westkant van de regio de bestaande vaarverbinding naar het noorden richting Hollands Kroon te verlengen. In het midden en zuiden van het vaarroutenetwerk (gemeenten Medemblik en Drechterland) is de doorvaarbaarheid door lage bruggen en smalle of ondiepe sloten beperkt. Ook wordt de mogelijkheden voor uitbreiding beperkt door peilverschillen en dammen. Bovendien zijn er meerdere doodlopende recreatieve vaarwegen. In het noorden en oosten van Hoorn zijn geen vaarmogelijkheden, het westen van Hoorn kent wel enkele recreatieve vaarwegen. Momenteel bestaat er één sloepenroute in Westfriesland, van Medemblik naar Enkhuizen. De aanleg van nieuwe wijken, bedrijventerreinen, wegen en kruispunten biedt kansen voor de ontwikkeling van verbindingen waarbij vaarroutes met elkaar gekoppeld kunnen worden.

Figuur 8. Vaarroutenetwerk Westfriesland

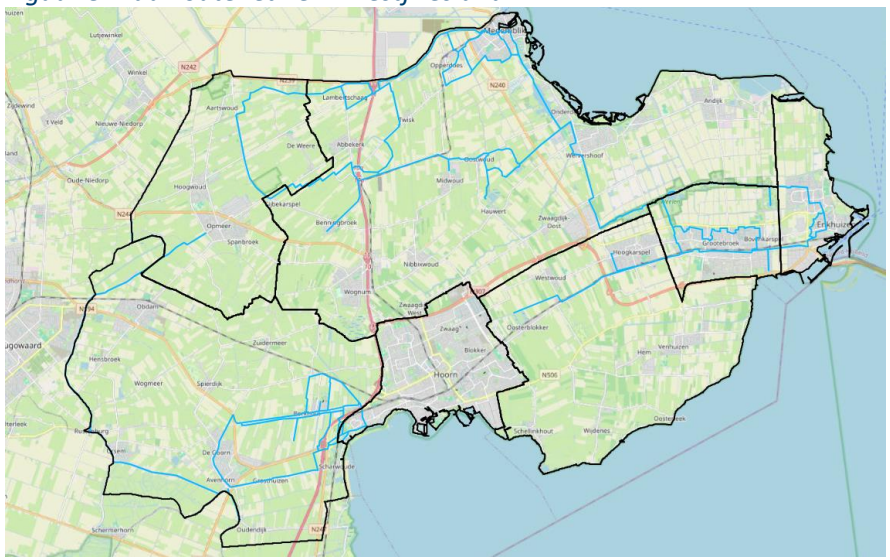

Figuur 9. Kansen bij de Weelen

Figuur 10. Overzichtskaart netwerken, natuur en recreatieterreinen Westfriesland

2.4 *Analyse sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen*

Op basis van de gebiedsanalyse zijn de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen voor recreatie in Westfriesland samengevat in een SWOT-analyse.
De punten waar we in de visie echt iets moeten doen, die hebben we in hieronder geel gemarkeerd. Deze komen uitgebreider aan bod in de opgaven in het volgende hoofdstuk.

Sterkte punten

- Ligging aan Markermeer en IJsselmeer Meerdere watersportlocaties (o.a. kitesurfen kan al op 3 plekken)
- Dichtbij de Metropoolregio Amsterdam
- Aantrekkelijke middelgrote steden
- Cultuurhistorisch landschap, waaronder de Westfriese Omringdijk. Een historisch lint, dat Westfriesland omsluit en via een route beleefbaar is
- Variatie aan recreatiegebieden, een groot deel is afgelopen jaren aangepakt
- Er zijn regionale recreatieve netwerken, met provinciale aansluiting
- Kwaliteit zwemwater is 'uitstekend' of 'goed' (Andijk is 'aanvaardbaar')
- Sterke ondernemersgeest
- Goede samenwerking tussen gemeenten via het Recreatieschap

Zwakke punten

- Open en soms kaal landschap waardoor beleving niet optimaal is
- Het aanbod recreatieruimte en natuur is te weinig ten opzichte van het aantal inwoners (volgens onderzoek provincie Noord-Holland). Er is ca. 2200 ha tekort aan groene recreatieruimte in 2023 (en stijgt naar verwachting naar 2400 ha tekort in 2040)
- Een aantal recreatiegebieden heeft nog niet het basisniveau van onderhoud en inrichting. De gebieden van het recreatieschap zijn relatief klein en liggen soms geïsoleerd in Westfriesland
- In de routenetwerken zijn er ontbrekende schakels en witte vlekken
- Recreatieve fietsers en wandelaars mixen met overig verkeer, weinig vrij liggende paden. Veiligheid en beleving zijn niet optimaal
- Versnipperde informatie over recreatief aanbod
- Weinig relatie tussen recreatie en andere beleidsthema's, waaronder landelijk gebied, sociaal domein, toerisme, mobiliteit, energie
- Weinig multifunctionele boerderijen/agrotoerisme
- Matige bereikbaarheid van de recreatiegebieden met OV

Analyse Kansen en bedreigingen

Kansen en bedreigingen zijn ontwikkelingen die (van buitenaf) op Westfriesland afkomen en positief of negatief uitpakken. In Bijlage C zijn de trends en ontwikkelingen toegelicht, in het schema hieronder zijn ze samengevat.

Kansen

- Dynamiek in het landelijk gebied vanuit opgaven zoals energietransitie, landelijk gebied, klimaatadaptatie, en in stedelijk gebied door opgave woningbouw. Dit biedt kansen voor integrale (gebieds)ontwikkeling van landbouw, natuur, water, wonen, recreatie, economie.
- Landbouwbedrijven die ook voor recreatie iets bieden, bijvoorbeeld landwinkel, rustpunt, boerenijs.
- Recreatieve ontwikkeling kust i.c.m. aanpak dijken
- Benutten van (immaterieel) erfgoed zoals bijv. het cultuurhistorisch landschap voor beleving en recreatieve functies
- 148 ha NNN-opgave in Westfriesland is kans voor combi met recreatie, net als de ontwikkeling van 200 ha natuur buitendijks door PWN
- Recreatie is steeds meer actief, en routegebonden. Uit de wetenschap wordt steeds duidelijker dat recreëren in het groen bijdraagt aan gezondheid.
- Groei van waterrecreatie (sinds corona)
- In alle omgevingsvisies is de aantrekkelijke, groene en vitale leefomgeving een belangrijk punt
- Recreatieve ontwikkeling i.c.m. waterberging

Bedreigingen

- Het berekende tekort aan recreatieruimte neemt toe tot ca. 2400 ha door meer inwoners, vergrijzing, meer recreatievraag.
- Groei van het aantal honden, hierdoor meer druk door honden in de recreatie- en natuurgebieden
- Door bewegingsarmoede gaat gezondheid inwoners Westfriesland achteruit. Tekort recreatieruimte bedreigt de mogelijkheden voor inwoners om te bewegen en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving
- Financiële uitdagingen voor de gemeenten
- Druk op de ruimte (o.a. energietransitie), aanbod groene ruimte neemt af, ruimtelijke kwaliteit onder druk
- Klimaatverandering (o.a. zwaardere stormen, wateroverlast en watertekort)
- Afname kwaliteit landschappelijk buitengebied door bijv. energietransitie, schaalvergroting landbouw.
- Recreanten hebben steeds hogere verwachtingen op het punt van voorzieningenniveau, belevenis en beleving, ook van recreatie
- Rijksinpassingsplan stroomkabel kan leiden tot landschapsvernieling

3 Opgaven

Uit de analyse van trends en ontwikkelingen komen drie ontwikkelingen naar voren die van grote invloed zijn, en vragen om een verandering van de koers. Dit zijn als het ware de 'gamechangers' voor recreatie in Westfriesland.

3.1 *Groei van bevolking en toename recreatievraag*

Met de verwachte groei van de bevolking in de komende jaren, van 215.000 inwoners in 2022[1] naar 224.800 inwoners in 2040[2] (een stijging van 4,3%), neemt ook de vraag naar recreatie toe.

Volgens het onderzoek van de provincie groeit het bestaande tekort van 2.260 hectare aan recreatiegebied of bos, naar 2.437 hectare in 2040. Het onderzoek gebruikt een vraag-aanbodmodel dat er vanuit gaan dat we per persoon evenveel blijven recreëren. Om aan de behoefte van de (groeiende) bevolking te voldoen, is naar schatting 3 tot 5 keer meer groen nodig dan nu beschikbaar is. Dit tekort blijkt ook uit de Atlas van Gemeenten 2023: Westfriesland behoort tot de minst aantrekkelijke regio's van Noord-Holland als het gaat om de groen-blauwe woonaantrekkelijkheid (link). Daarnaast blijkt uit hetzelfde onderzoek van de provincie dat Enkhuizerzand, Voeroever en het Streekbos in vergelijking met andere gebieden in Noord-Holland al intensief gebruikt worden. Op bepaalde momenten zien we in het Streekbos en de Vooroever ook overmatige drukte door deze toegenomen vraag.

Groei van de recreatievraag wordt ook veroorzaakt doordat we meer zijn gaan wandelen en fietsen. Uit het vrijetijdsonderzoek (I&O research 2024) blijkt een toename van wandelen, fietsen, hardlopen en recreëren in de openbare ruimte.

Figuur 11. Recreatietekort Westfriesland 2040[3]

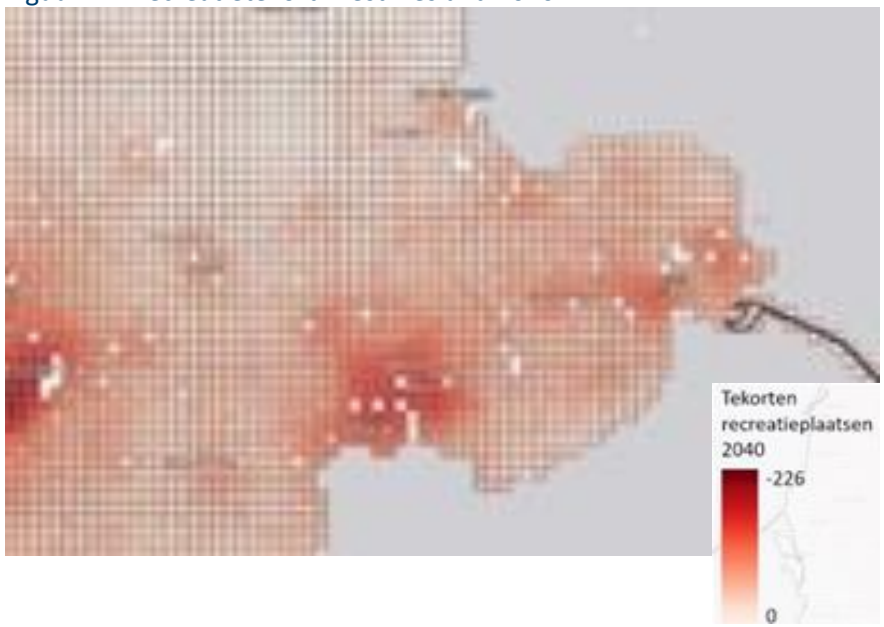

3.2 *Gezonde levensstijl en actieve recreatie stimuleren*

Gezien de groeiende problemen van overgewicht, bewegingsarmoede en mentale gezondheidskwesties zoals depressie en angststoornissen is het stimuleren en faciliteren van actieve recreatie van toenemend belang. In Westfriesland voldoet slechts de helft van de bevolking aan de beweegnorm, terwijl meer dan 50% kampt met overgewicht en een matig tot hoog risico op mentale gezondheidsproblemen heeft[4].

[1] Provincie Noord-Holland (2023) https://cijfers.noord-holland.nl/jive
[2] CBS (2023)
[3] Bureau BUITEN (2022) 'Rapportage Noord-Holland natuur en recreatie'
[4] Buurtatlas.nl, RIVM

Steeds meer onderzoeken laten duidelijk zien dat groen in de woonomgeving gerelateerd wordt aan minder vroegtijdige sterfte, minder hartvaatziekten, minder mentale gezondheidsproblemen (depressies) en minder overgewicht. Bewoners van een groene woonomgeving voelen zich gezonder en bezoeken minder vaak de huisarts[5]. Cijfers laten zien dat een groene leefomgeving leidt tot 25% minder depressies, 15% minder migraineaanvallen, 23% minder astmapatiënten en 15% minder mensen die lijden aan obesitas[6]. Ook vermindert de aanwezigheid van groen stress en biedt het een aantrekkelijke ruimte voor spelen en sporten. Meer bewegen draagt vervolgens weer bij aan een betere gezondheid[7]. Wanneer groen aanzet tot meer bewegen zal dit dan ook leiden tot besparingen op de gezondheidskosten. Onderzoek laat zien dat het aanleggen van 10% meer groen in de woonomgeving een besparing van zo'n €400 miljoen op de kosten van zorg en ziekteverzuim zou kunnen opleveren[8]. Het RIVM laat zien dat groen in de buurt leidt tot vermindering van de zorgkosten tot €10.000 per hectare per jaar[9].

Met het oog op preventieve gezondheid is het daarom essentieel om actieve recreatie optimaal te stimuleren. Het recht op faciliteiten voor vrijetijdsbesteding daarom ook opgenomen in de grondwet[10].

Omdat mensen het steeds drukker hebben, is recreatie steeds meer routegebonden. Recreanten willen het aanbod makkelijk kunnen bereiken en combineren met andere activiteiten, zoals bezoek aan een landwinkel, lunchwandelen, woon-werkverkeer of sociale activiteiten. Dit vraagt van Westfriesland goed verbonden gebieden en het mogelijk maken van recreatie vanuit huis, vooral door aantrekkelijke (groene) fiets- en wandelpaden.

Door recreatiegebieden goed te verbinden met elkaar, de woonkernen en de groen- en sportgebieden wordt wandelen en fietsen vanuit huis en het werk mogelijk. Uit onderzoek blijkt dat het aanbieden van aantrekkelijke recreatiemogelijkheden dichtbij huis en werk, ertoe leidt dat meer mensen hiervan gebruik maken en dat ook vaker doen.

3.3 *Benutten transities, integrale ontwikkeling*

Er spelen de komende jaren verschillende uitdagingen in het landelijk gebied, zoals klimaatadaptatie (wateroverlast, watertekort, hittestress), energietransitie[11] (zonneparken, windmolens, elektriciteitsverbindingen), verduurzaming van de landbouw, woningbouw, ontwikkeling van toerisme en natuur. Deze ontwikkelingen vereisen allemaal ruimte, wat resulteert in een ruimtetekort van 27% in Westfriesland. De opgave is dan ook het slim combineren van deze opgaven in de beschikbare ruimte.

Hoewel recreatie gemakkelijk 'mee te koppelen' of te combineren is met bijvoorbeeld mobiliteit, landschap of woningbouw, gebeurt dat nog te weinig. We zien dat recreatie op dit moment als beleidsterrein weinig relaties heeft met andere beleidsthema's, waaronder landelijk gebied, natuur, landschap sociaal domein, gezondheid, toerisme, mobiliteit en energie.

De opgaven in de verschillende beleidsterreinen leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Voor recreatie is die een kans om hierop aan te

[5] Groen is meer waard dan we denken, Stadszaken, 2020
[6] De Waarde van Groen, Natuurverdubbelaars, 2020
[7] Zeven redenen om te investeren in een groene stad, WUR
[8] Groen, gezond en productief, KPMG, 2013
[9] Natural Capital Model, RIVM, 2018

[10] https://www.nederlandrechtsstaat.nl/grondwet/inleiding-bij-hoofdstuk-1-grondrechten/artikel-22-volksgezondheid-en-woongelegenheid/
[11] https://cuatro.sim-cdn.nl/opmeer/uploads/20230112_beleidskader_zon-wind_westfriesland_terverzending_v3_0.pdf?cb=CL3rd8Gj

haken. De aanpassingen in de inrichting van het landelijk gebied, met het oog op bijvoorbeeld natuur, klimaat of landbouw, biedt combinatiemogelijkheden met recreatie. Het realiseren van deze koppelkansen vraagt echter wel een actieve inzet vanuit recreatie of het goed borgen van deze doelstelling in plannen en regelgeving.

Kansen zijn onder meer het versterken en beleefbaar maken van het landschap, onder andere door vrij liggende paden en meer bomen. Ook het realiseren van verbindingen tussen natuur- en recreatiegebieden biedt kansen, evenals het recreatief benutten van waterberging.

3.4 *Opgaven voor recreatie in Westfriesland*

Deze drie 'gamechangers' leiden tot drie belangrijke opgaven voor recreatie in Westfriesland:

1. **Uitbreiden** van het aanbod recreatieruimte in Westfriesland;
2. **Verbinden** van recreatielocaties met natuurgebieden, woonkernen, sport- en gemeentelijke groen, de kustzone voor wandelen, fietsen en varen;
3. **Combineren** van recreatie met andere functies en opgaven in het landelijk en stedelijk gebied en integreren in regionale ontwikkeling.

4 Visie

De resultaten van de analyse bieden uitgangspunten voor de recreatievisie. In dit hoofdstuk presenteren we de visie, de knoppen om aan te draaien voor de komende 10-15 jaar.

4.1 *Doelen en ontwikkelprincipes*

Recreatieruimte in Westfriesland draagt bij aan gezondheid, een aantrekkelijk vestigingsklimaat de opgaven in het landelijk gebied. De toekomstvisie bestaat daarom uit drie hoofdpunten.

Voldoende recreatieruimte
In Westfriesland in 2040 is er voor de inwoners van Westfriesland meer ruimte om gezond te bewegen en te verblijven in groen, natuur en aan en op het water. Een deel van de 'achterstand' in recreatiemogelijkheden is ingelopen. Aantrekkelijke groene recreatieruimte is voor alle Westfriezen bereikbaar en beschikbaar.

Recreatieve bestemmingen en kernen beter verbonden
Voor recreanten zijn de bestemmingen voor recreatie (van natuur- en recreatiegebied, strand, haven, sportveld, volkstuin tot landwinkel en beleefboerderij) aantrekkelijk verbonden, voor wandelaars, fietsers en per boot.

Recreatieve verbindingen 'starten vanaf de voordeur' wat betekent dat verbindingen *buiten* de kernen naadloos aansluiten op de woonwijken en groene structuren *in* de kernen. Bij het plannen van woningen en groen, zorgen we voor aantrekkelijke langzaam verkeersroutes in de kern, die aantakken op de groene structuren 'naar buiten'. Zo wordt een gezonde beweegvriendelijke omgeving bereikbaar voor iedereen, en wordt de drempel lager om vanuit huis te wandelen of fietsen lager.

Recreatie slimmer gecombineerd
In het landschap van Westfriesland is recreatie een functie die logisch gecombineerd wordt met water, natuur, landbouw, erfgoed, sport en andere functies. Dit vormt, samen met het cultuurhistorisch landschap, de basis voor de recreatieve beleving. Meer dan voorheen gaat recreatie samen met andere functies, in plaats van gescheiden daarvan.

Hierbij staat het Westfriese landschap centraal. Dit betekent dat recreatieve ontwikkelingen aansluiten bij de karakteristieken van het Westfriese landschap en die versterken. Ze ontsluiten de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten voor recreanten (educatie).

Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijventerreinen worden groene en blauwe verbindingen naar recreatiebestemmingen in het buitengebied direct ingepast. Zo ontstaan mogelijkheden voor wandelen vanuit huis of tijdens de lunchpauze. De koppeling van groen en rood kan ook in financiële zin betekenis krijgen.

Recreatiegebieden zijn ook voor onze gasten (vakantiegangers, dagrecreanten) aantrekkelijk. Toerisme en recreatie versterken elkaar in de gebieden voor recreatie.

4.2 *Ambitieniveau*

Het ambitieniveau bepaalt de stip op de horizon voor de komende 15 jaar.

De twee belangrijke factoren hierin zijn **verbindingen** en **gebieden**. Beide zijn belangrijk om meer recreatie-aanbod te creëren, maar daarbij zijn ze deels uitwisselbaar. Zo komt 2400 hectare (modelmatig) overeen met 250 km wandelpad, waarbij de wandelpaden in natuurgebieden kunnen liggen, of langs sportvelden of agrarische gebieden kunnen lopen.

Routeverbindingen kunnen deze ook bijdragen aan het koppelen, ontsluiten en robuuster maken van gebieden, en door gebieden gaan. Daarnaast is de kwaliteit een zeer belangrijk aspect. Elke recreant heeft zijn eigen wensen en eisen en er is behoefte aan afwisseling in recreatiemogelijkheden en soorten beleving. Een route van een aantal kilometers met hoge belevingswaarde die twee bestemmingen aan elkaar koppelt kan meer recreatiewaarde hebben dan tientallen kilometers wandel- of fietsroute langs een provinciale weg of over een verkavelingsweg. Vanwege het kwalitatieve aspect en de genoemde overlap is het onmogelijk om de opgave exact te kwantificeren.

Om een beeld te krijgen van het ambitieniveau zijn verbindingen en gebieden in een schema geplaatst. Het minimale niveau op de X- en Y-as is de huidige situatie, de status quo, het maximale niveau is 'de landelijke norm' die blijkt uit onderzoek van de provincie. In de afbeelding zijn voor de volledigheid ook de alternatieve varianten weergegeven.

De ambitie zet iets sterker in op de as van de verbindingen, en wat minder op de as van de gebieden. Dit sluit goed aan bij het Westfriese landschap en biedt ook de nodige flexibiliteit.

Afbeelding 12. Schema ambitieniveau

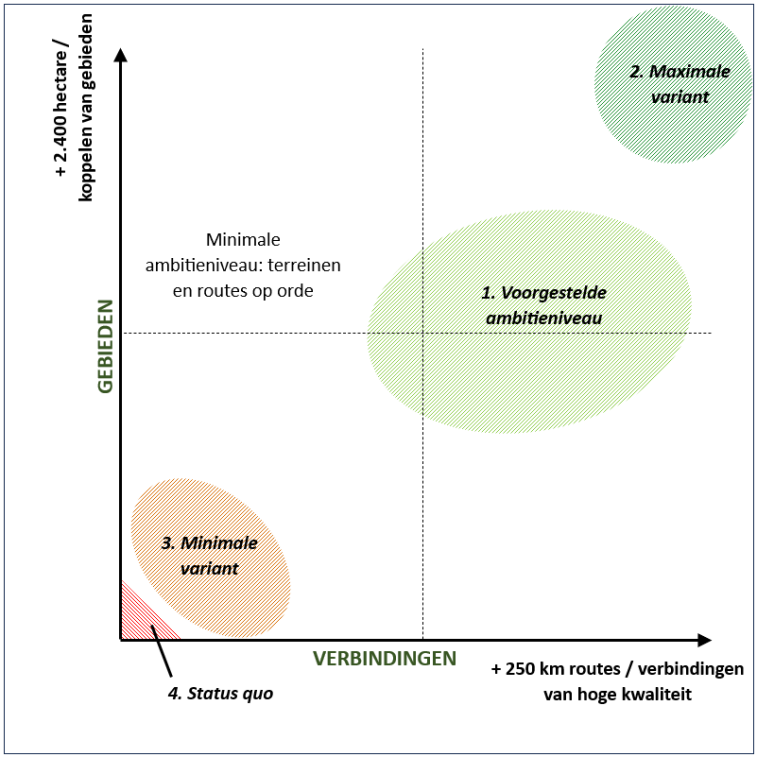

Voorstel ambitieniveau

Het ambitieniveau stellen we als volgt voor:
'Regio Westfriesland wil de inwoners van en bezoekers aan de regio voldoende kwalitatief goede en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden bieden. Dat vraagt om groei van kwaliteit en kwantiteit. Recreatie(voorzieningen) brengen plezier én dragen positief bij aan de fysieke en mentale gezondheid van de inwoners, het zorgt voor een fijne leefomgeving en kan bijdragen aan opgaven voor natuur, biodiversiteit en klimaat. Door recreatie integraal als onderdeel bij andere ontwikkelingen mee te nemen begint

het letterlijk bij de voordeur. Daarnaast wil de Regio zich inzetten voor een aantrekkelijk en beleefbaar landschap met natuur- en cultuurwaarden.'

Dat vraagt om:

- **Meer ruimte voor recreatie door:**
  - bestaande gebieden uit te breiden en
  - nieuwe kleinere gebieden (bos- en recreatiegebied) toe te voegen
  - gebieden met elkaar te verbinden.
- **Aan bestaande recreatiegebieden en landschappen recreatieve kwaliteit en functies toevoegen**
- **Eén of meerdere nieuwe grote recreatiegebieden toevoegen** of bestaande kleine gebieden te vergroten tot deze omvang. Denk aan een tweede Streekbos of Vooroever erbij;
- **Een structuur van kwalitatief goede en veilige recreatieve verbindingen en routes** realiseren tussen diverse recreatie-, natuur- en sport-, woon- en werkgebieden en door het landelijke gebied van Westfriesland, zodat recreanten gemakkelijker toegang krijgen tot recreatieve voorzieningen en de synergie tussen de verschillende gebieden wordt versterkt.

Alternatieve varianten
Omdat we werken met twee 'assen' op een glijdende schaal, is het aantal alternatieven in theorie oneindig. De ambitie kan in feite op elke plek in de matrix worden gezet.

Alternatieven die zich enkel op de gebieden richten, of enkel op de verbindingen, zijn met het oog op de ontwikkelingen en trends geen reële alternatieven. Omdat er steeds meer 'routegebonden' wordt gerecreëerd en de landschappelijke afwisseling belangrijk is, zijn zowel de verbindingen als de gebieden van belang.

Onderstaand zijn een aantal alternatieve weergegeven. Deze zijn ook opgenomen in afbeelding 1.

Variant 2. De maximale variant
Bij dit ambitieniveau wordt ingezet op Westfriesland laten voldoen aan de norm voor recreatie welke gebruikt is in het onderzoek van de provincie. Het areaal aan recreatieterreinen en het voorzieningenniveau stijgt daarmee met circa 2.400 hectare terreinen en 250 kilometer aan routes. Hiermee wordt een regio ontwikkeld met een hoog kwalitatief en kwantitatief ambitieniveau voor de recreatie.

Variant 3. De minimale variant
Deze keuze gaat uit van het minimale ambitieniveau. Deze variant zet in op behouden van het bestaande, het op niveau houden van de bestaande voorzieningen en het laten meegroeien van de recreatieaanbod met het inwonersaantal. Denk daarbij aan het moderniseren van toiletgebouwen en andere voorzieningen zodat deze voldoen aan de huidige en toekomstige behoeften Wat betreft uitstraling, kwaliteit en beheer en onderhoud. Het kwaliteitsniveau qua voorzieningen moet nader gespecificeerd worden maar dit zal waarschijnlijk vragen om investeringen op termijn. Grootschalige nieuwe ontwikkelingen vinden niet plaats er is wel een beperkte toename van het aanbod recreatiegroen. De hoeveelheid recreatieaanbod per inwoner blijft op die manier gelijk. Het tekort aan recreatieruimte blijft daarmee wel bestaan. De gebieden behouden wel hun aantrekkelijkheid.

Variant 4. Status quo
In het 'Status quo-scenario' is er sprake van een achteruitgang van kwantiteit en kwaliteit doordat hierbij alleen ingezet wordt op behoud van de bestaande voorzieningen. Bij vervanging van bestaande voorzieningen zal zo veel mogelijk worden aangesloten bij de wensen van vandaag de dag. Grootschalige nieuwe ontwikkelingen vinden niet plaats. Het voorzieningenniveau groeit niet mee en er kan niet worden ingespeeld op de

veranderende behoeften. Hierdoor worden de gebieden dus langzaamaan minder aantrekkelijk. Ook groeit het aanbod in dit scenario niet mee met de inwonersgroei, waardoor het aanbod per inwoner afneemt.

5 Bijlagen

A) Uitkomst klankbordbijeenkomst

Klankbordbijeenkomst Recreatievisie Westfriesland 27 maart 2024
Bureau BUITEN organiseerde in samenwerking met het Recreatieschap Westfriesland een klankbordbijeenkomst over recreatie in Westfriesland. Het doel van de bijeenkomst was om stakeholders in Westfriesland te spreken in het kader van de recreatievisie die wordt opgesteld voor Westfriesland. De thema's die centraal stonden in de bijeenkomst zijn:

- Recreatiegebieden en -verbindingen
- Opgaven
- Kansen en knelpunten
- Ambities

PowerPoint van de bijeenkomst kunt u terugvinden op de website van het Recreatieschap Westfriesland: https://recreatieschapwestfriesland.nl/natuur-en-recreatieplan-westfriesland/nieuwe-recreatievisie/

Karel Schoenaker (Recreatieschap Westfriesland) licht toe waarom het Recreatieschap een nieuwe recreatievisie opstelt. Anneke van Mispelaar (Bureau BUITEN) presenteert een analyse van het gebied en drie belangrijke opgaven die daaruit voortkomen:

1. Groei van de bevolking en daarmee groei van de recreatiebehoefte;
2. Transities in het landelijk gebied: landbouw, water, klimaat, natuur;
3. Noodzaak om actieve levensstijl te faciliteren.

Vervolgens krijgen stakeholders de mogelijkheid om aandachtspunten, opgaven, trends, kansen en behoeften aan te vullen op de kaart. Als laatste bespreken we het ambitieniveau voor de recreatievisie.

Gebiedsanalyse en kaarten aanvullen
Naast diverse concrete locaties waar gebieden aandacht vragen (bv betere of nieuwe verbindingen door aanleg van paden en bruggen) vormen onderstaande punten een samenvatting van wat er tijdens de werksessie is opgehaald:

- Routes
- Wandelroutes ontwikkelen met thema/beleving, historie onder de aandacht brengen
- Thematiseren van fietsroutes
- Voor diverse doelgroepen (o.a. rolstoel, ouderen, gezinnen, sportievelingen)
- Open landschap goed verbinden met horeca en recreatie-activiteiten, ontwikkel horeca en activiteiten langs routes
- Integreer Westfriese taal/spreuken
- Verbeter vaarverbindingen/doorvaarbaarheid
- Wandelpaden langs autowegen creëren i.p.v. wandelen over de weg, veiligheid
- Alleen bestemmingsverkeer en langzaam verkeer langs de dijk
- Verbeter OV verbindingen en creëer OV wandelroutes

- Agrarisch gebied
- Agrarische beleefroutes, routes langs boerderijen zijn populair, en er zijn meer kansen voor
- Aandacht voor de beleving van Seed Valley door recreanten
- Kansen voor agrariërs die ook recreatie willen aanbieden, koppel die aan bestaande gebieden en routes. Wandelen over boerenland is altijd maatwerk met de betreffende agrariërs.
- maken van bloemrijke akkerranden
- Kust en water
- Kwaliteiten van de kust en watersport als sterk punt meer benutten. Westfriesland: binnen 45 min rijden 360 graden windroos.
- Versterken kustzone Medemblik-Enkhuizen
- Voeg toe kansen voor durfsporten, kitesurfen, watersport, sportvisserij
- Meer faciliteren van bewegen, beleven, op en rond het water
- Natuur en recreatieterreinen
- Groene landschapselementen (zoals bomenrijen) zijn ook aantrekkelijk voor recreant. Sluit ook aan bij bossenstrategie.
- Uitbreiden dorpsbosjes, biodiversiteit, (voedselbos dichtbij dorpen)
- Verbindingen tussen gebieden zowel recreatief als voor natuur
- Integreer groen bij nieuwbouwwijken
- Groen tussen dorpen om scheidslijn tussen dorpen aangenaam aan te duiden
- Overig
- Denk ook aan spreiding/zoneren in doelgroepen en tijd (bv ouderen in rolstoel gebruik laten maken van routes doordeweeks wanneer er geen piekmomenten zijn)
- Sportvissers in het gebied betrekken (opbrengst van de vispas wordt door de Visfederatie gebruikt voor voorzieningen voor de sportvisserij)
- Verbinding naar toerisme sterker leggen
- Versterk en stimuleer samenwerking binnen Westfriesland: ondernemers, recreatieschap, gemeenten
- Denk aan robuustheid van gebieden in oppervlakten. Gebieden in Westfriesland zijn relatief klein.
- Vraag: Er is ruimte tekort, maar waar ligt de grens? Is er wel ruimte genoeg voor dit tekort? Wat is realistisch? → Dit wordt onderzocht in de 'ruimtelijke agenda'. Net zoals alle functies moet voor recreatie ook gekeken worden hoe zo slim mogelijk gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare ruimte

Ambitieniveau

Om het ambitieniveau te peilen worden tijdens deze bijeenkomst vier scenario's geschetst en deelnemers gevraagd om een voorkeur aan te geven:

A) Gebieden aantrekkelijk en up-to-date, focus op huidige gebieden
B) Robuust verbinden van de huidige gebieden
C) Uitbreiden bestaande gebieden, gebied erbij
D) Nieuw robuust recreatiegebied erbij en verbinden met elkaar

De deelnemers lichten toe welk ambitieniveau zij willen nastreven. Het grootste deel van de groep kiest optie B of D. De groep die B kiest staat voor de verbinding tussen gebieden. Zij geven aan de gebieden te willen onderhouden en hooguit uitbreiden en dat het ontwikkelen van gehele nieuwe gebieden wellicht niet realistisch is op korte termijn. Het ambitieniveau moet in stappen bekeken worden. Eerst de basis op orde, daarna kijken naar uitbreiding. De groep die optie D kiest geeft aan te staan in het belang van recreatie, met een mogelijk ambitieus doel voor ogen. Ze zijn ervan bewust dat er druk is op de ruimte, maar zijn ook van mening dat de agrarische sector niet per definitie het kind van de rekening moet zijn. Voor het oplossen van het vraagstuk kunnen de agrariërs ook een rol spelen. Belang daarbij is dat dit in samenspraak gaat met de agrariërs en niet wordt opgelegd. Het realiseren van verbindingen zou de eerste prioriteit moeten zijn.

B) Recreatiegebieden en eventuele opgaven

Vooroever Vlietsingel

- Grootte: 75 hectare
- Locatie: gemeente Medemblik
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: het gebied leent zich speciaal voor de watersport, maar er zijn ook mogelijkheden voor wandelen, fietsen of zwemmen
- Faciliteiten: horecagelegenheid Strandpaviljoen De Zoete Zee, toiletvoorzieningen, grote parkeerplaats, fietsenstalling, wandel- en fietspaden, zwemgelegenheid, supgelegenheid en watertap
- Ontwikkelingen: in de afgelopen 5 jaar is er veel ontwikkeld in het gebied, waaronder een nieuw strandje, wandelroute, surfschool en een horecagelegenheid en voldoet daarmee aan de behoefte van de recreant
- Opgaven (geen): geen grote opgaven momenteel

Vooroever Nesbos-Droge Wijmers

- Grootte: 10 hectare
- Locatie: gemeente Medemblik
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: het gebied leent zich om te zwemmen en (kite)surfen
- Faciliteiten: toiletvoorzieningen, een parkeerplaats bij Droge Wijmers, fietsenstalling, wandel- en fietspaden, zwemgelegenheid en kitesurf plek
- Opgaven (klein): er ligt nog een opgave voor extra toiletvoorzieningen en er komen veel campers, wat nog niet gereguleerd is. Verder heeft het gebied geen grote opgaven.

Vooroever Koopmanspolder-Andijk

- Grootte: 20 hectare
- Locatie: gemeente Medemblik
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland. Het naastgelegen natuurgebied is in beheer van Staatsbosbeheer.
- Functie: het gebied leent zich voor zwemmen, wandelen en vogels spotten
- Faciliteiten: toiletvoorzieningen, parkeerplaatsen, fietsenstalling, wandelpad, zwemgelegenheid en toeristisch overstappunt met watertap
- Ontwikkelingen: in de afgelopen jaren heeft de provincie Noord-Holland in samenwerking met Rijkswaterstaat het gebied heringericht met waterberging in de vorm van een draaikolk. Op deze plek kan geëxperimenteerd worden met dynamisch peilbeheer
- Opgaven (groot): het gebied moet op de schop. Er moet een kwaliteitsslag gemaakt door het toevoegen van toiletvoorzieningen, kleinschalige horeca, recreatievoorzieningen en infra i.c.m. natuur(beleving)

Egboetswater

- Grootte: 54 hectare
- Locatie: gemeente Medemblik
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: foerageerplaats voor vele (water)vogels en leent zich voor wandelen, fietsen, varen en vissen. Mogelijk om deel te nemen aan IVN excursies
- Faciliteiten: ligweide met speelmogelijkheden, vaarroute, boothelling, wandel- en fietspaden en een parkeerplaats
- Ontwikkelingen: de afgelopen jaren is het gebied veel ontwikkeld, bijv. met de aanleg van een nieuw wandelpad
- Opgaven (klein): het is landschappelijk gezien momenteel een van de mooiste gebieden met geen concrete opgaven. Een kans in dit gebied is het creëren van verbindingen met het omliggende landelijk gebied en de dorpen

Het Streekbos

- Grootte: 78 hectare. Het Streekbos is één van de grootste recreatiegebieden van Westfriesland
- Locatie: gemeente Stede Broec en Medemblik
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland. Een klein gedeelte wordt door IVN West-Friesland beheerd voor een Ecoproject
- Functie: het gebied leent zich voor verschillende doeleinden, zoals wandelen, fietsen, vissen, varen en zwemmen
- Faciliteiten: wandel- en fietspaden, een grote horecagelegenheid waarin ook een sterrenwacht en IVN West-Friesland zijn gevestigd, toeristisch overstappunt, grote parkeerplaats en toiletvoorzieningen. Naast het Streekbos is een klimpark gelegen en een voedselbos dat is aangelegd door IVN West-Friesland en mede mogelijk gemaakt is door Staatsbosbeheer, als eigenaar van het perceel. Het Recreatieschap onderhoudt hier de wandelpaden
- Opgaven (middel): het Streekbos is het best bezochte terrein in Westfriesland en wordt gezien als een echte recreatiekern. Een uitdaging bij dit gebied zijn de plannen voor woningbouw ten oosten van het Streekbos, waardoor de drukte in het gebied zal toenemen. Daarnaast is het toevoegen van een verbinding tussen het Streekbos en de Weelen een kans

Drachterveld

- Grootte: 24 hectare
- Locatie: gemeente Drechterland
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: het gebied bestaat uit waterberging en leent zich daarnaast voor varen, wandelen en fietsen
- Faciliteiten: vaarroute naar de wijk Bangert-Oosterpolder en wandel- en fietspaden
- Opgaven (middel): de opgave in dit gebied heeft betrekking op mobiliteit. Vanuit de kernen is de afstand voor wandelen of fietsen te groot. Recreanten komen daarom doorgaans met de auto, maar er is geen goede parkeervoorziening aanwezig. Hier ligt dus een kans voor het verbeteren van de parkeervoorziening en daarnaast is er een ambitie om het gebied robuuster te maken

Haven Wijdenes

- Grootte: 2 hectare
- Locatie: gemeente Drechterland
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: het gebied biedt mogelijkheden om te vissen, surfen, zwemmen, aanmeren en tegen betaling maximaal drie nachten te verblijven
- Faciliteiten: toiletvoorzieningen (geopend van mei tot oktober), parkeerplaats, fietsenstalling, zwemgelegenheid, speelgelegenheid, (seizoensafhankelijke) kleinschalige horeca. Jetski's en waterscooters zijn in de haven niet toegestaan
- Ontwikkelingen: recentelijk is er een wandelpad van 1,5 kilometer buitendijks ontwikkeld
- Opgaven (middel): momenteel is de haven slecht toegankelijk en streeft het Recreatieschap ernaar de haven te baggeren. Dit wordt elk jaar gedaan om het streven van 1 meter diepte te waarborgen. De ambitie is om een officiële zwemlocatie te creëren en de vele campers meer te reguleren

't Hondenhemeltje

- Grootte: 0,2 hectare
- Locatie: gemeente Drechterland
- Beheer: door derden
- Functie: het terrein leent zich voor zwemmen, kanoën en vissen
- Faciliteiten: klein strand
- Opgaven: geen concrete opgaven

Oosterleek

- Grootte: 7 hectare
- Locatie: gemeente Drechterland
- Beheer: door derden
- Functie: er zijn mogelijkheden om te rusten en te zwemmen. De kracht van dit gebied zit in de kleinschaligheid
- Faciliteiten: zwemgelegenheid
- Opgaven (klein): de ambitie is om van dit terrein een officiële zwemlocatie met een zwemsteiger op het water

Uiterdijk in Schellinkhout
- Grootte: 4 hectare
- Locatie: gemeente Drechterland
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: het is een Europees bekende kitesurf locatie en leent zich daarom uitstekend voor sportieve (water)activiteiten. Het strand heeft een aflopende bodem en is daarom ook voor beginnende (kite)surfers veilig
- Faciliteiten: parkeerplaats, fietsenstalling, toeristisch overstappunt, horeca, toiletvoorzieningen, zwemgelegenheid en windsurf- en kitesurfplek
- Opgaven (middel): de opgaven bij dit terrein zijn het toevoegen van toiletvoorzieningen en (mogelijk) horeca buitendijks. Dit vergt tijd, doordat er nog geen voorzieningen zoals riolering zijn.

Stadsstrand Hoorn
- Grootte: 27 hectare
- Locatie: gemeente Hoorn en Koggenland
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: het gebied leent zich voor zwemmen, wandelen, spelen en sporten
- Faciliteiten: (beperkte) parkeergelegenheid, fietsenstalling, speel- en sportgelegenheid, standplaats voor foodtrucks, zwemgelegenheid en een wandelpad
- Ontwikkelingen: het eerste deel van het strand, zo'n 400 meter, is in 2023 geopend. Het resterende deel, zo'n 800 meter, wordt in 2025 gerealiseerd
- Opgaven (groot): de resterende 800 meter ontwikkelen. Hieronder valt ook de ontwikkeling van horeca en fiets- en wandelverbindingen

De Hulk
- Grootte: 45 hectare
- Locatie: gemeente Koggenland
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland
- Functie: een terrein, zowel binnen- als buitendijks, waarvan een deel wordt ingezet voor natuurbouw. Er zijn mogelijkheden voor wandelen, fietsen, varen, vissen en voor kinderen om te spelen.
- Faciliteiten: kano-opstapplaats, parkeerplaats, toeristisch overstappunt, boothelling en wandel- en fietspaden
- Ontwikkelingen: het gebied is in 2023 opgewaardeerd met extra wandelpaden, een nieuwe brug en een verhard pad door het riet
- Opgaven (middel): opgaven liggen hier bij het toevoegen van horeca (mogelijk bij de camping) en het verbinden van recreatieve voorzieningen. Kansen zijn het buitendijks gelegen oude badhuisje dat opgewaardeerd wordt tot historisch object met uitkijkfunctie en ook aansluit op de wandel- en fietspaden en daarnaast het creëren van een betere verbinding tussen de Westfriese Omringdijk en het Dwaalpark

De Leijen
- Grootte: 11 hectare
- Locatie: gemeente Koggenland
- Beheer: Recreatieschap Westfriesland. De 2 campings zijn niet in beheer van het Recreatieschap

- Functie: het gebied leent zich om te spelen, zwemmen en wandelen
- Faciliteiten: speel- en ligweiden, wandelpad, toiletvoorzieningen, fietsenstalling en zwemgelegenheid.
- Ontwikkelingen: in de avond geldt er een gebiedsverbod vanwege aanhoudende overlast
- Opgaven (groot): rondom dit gebied gaat en moet er veel gebeuren. Er komt woningbouw wat invloed heeft op het gebruik van de Leijen. De parkeerplaats is afgelegen en moet mogelijk worden verplaatst naar de noordkant van het gebied om overlast te beperken. Daarnaast moet de opvangcapaciteit worden vergroot

De Weelen
- Locatie: gemeente Medemblik
- Beheer: Staatsbosbeheer
- Functie: het gebied leent zich voor wandelen en vogels spotten
- Faciliteiten: onverharde wandelpaden
- Opgaven (groot): de opgave ligt bij het ontsluiten van het gebied door wandel-, fiets- en vaarverbindingen toe te voegen en het toevoegen van kleinschalige voorzieningen

Julianapark
- Grootte: 24 hectare
- Locatie: gemeente Hoorn
- Beheer: door derden
- Functie: het gebied leent zich voor zwemmen, wandelen en spelen
- Faciliteiten: wandelpaden, hertenkamp, zwemgelegenheid, ligweide, toiletvoorzieningen en een kiosk
- Opgaven (geen): geen concrete opgaven of plannen voor ontwikkeling

Enkhuizerzand
- Grootte: 9 hectare
- Locatie: gemeente Enkhuizen
- Beheer: door derden
- Functie: het gebied leent zich voor verschillende doeleinden zoals wandelen, fietsen, zwemmen en spelen
- Faciliteiten: horeca, parkeerplaats, wandel- en fietspad, zwemgelegenheid en toiletvoorzieningen
- Ontwikkelingen: in 2009 zijn de eerste stappen voor de nieuwe inrichting van het Enkhuizerzand gezet met in 2022 de vaststelling van het bestemmingsplan. Eind 2025 staat de afronding van de inrichting van het gebied gepland
- Opgaven (groot): opgaven liggen o.a. bij de uitbreiding van het strand, aanleggen van verbindingen, voldoende parkeergelegenheid, en de ontwikkeling van een vakantiepark en een seizoenscamping. Hier wordt momenteel aan gewerkt

Broekerhaven Oost
- Locatie: gemeente Stede Broec
- Beheer: door derden
- Functie: het terrein leent zich voor zwemmen en varen
- Faciliteiten: parkeerplaats, horeca, toiletvoorziening, boothelling, zwemgelegenheid

Broekerhaven West
- Locatie: gemeente Stede Broec
- Beheer: door derden
- Functie: het terrein leent zich voor zwemmen en varen
- Faciliteiten: parkeerplaats, horeca, toiletvoorziening, boothelling, zwemgelegenheid, douches

C) Trends en ontwikkelingen

Bevolkingsgroei

- Inwoners van Westfriesland en de provincie Noord Holland vormen een belangrijke groep recreanten en dagbezoekers (de thuismarkt).
- In Figuur 3 is te zien dat het aantal inwoners in Westfriesland van 2019 tot 2022 is toegenomen.
- Figuur 4 laat zien dat er verwacht wordt dat het inwonersaantal tot 2040 blijft toenemen. Dit betekent dat de thuismarkt (voorzieningen voor inwoners uit Westfriesland) ook in de toekomst een belangrijke groep blijft.
- Als bevolking groeit, zorgt dit voor toename van de recreatievraag en recreatieruimte. Er moet ruimte geboden worden aan natuur en recreatie om het leefklimaat op peil te houden.

Bevolkingsgroei Westfriesland 2019-2022 (Provincie Noord-Holland)

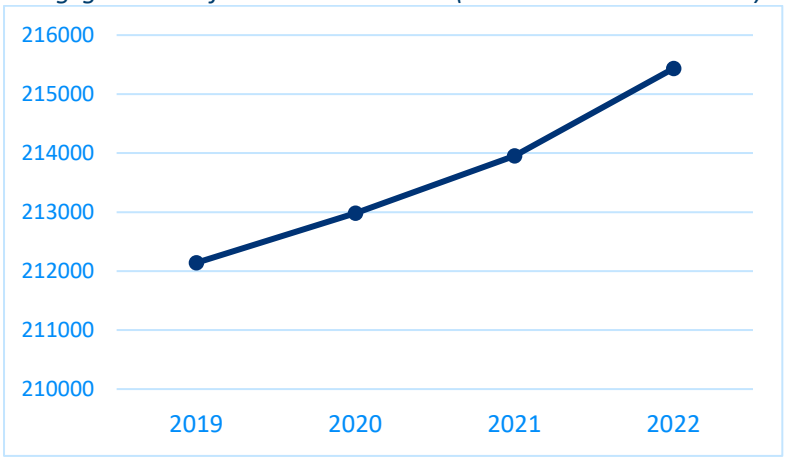

Prognose bevolking Westfriesland 2025-2050 (x1000) (CBS, 2023)

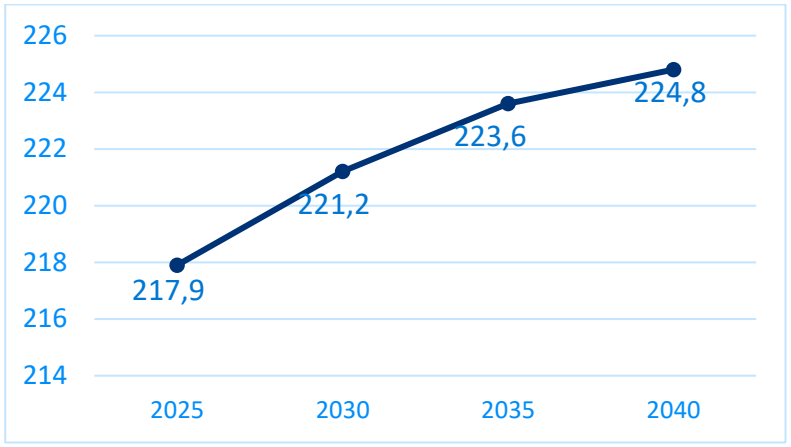

Digitalisering

- Recreanten worden steeds meer beïnvloed door/via internet of sociale media en zoeken voor vertrek naar informatie over routes en activiteiten
- Voorzieningen kunnen met digitalisering klantgerichte extra's bieden, bv snel betalen voor parkeren, in de horeca.
- Gebieden en locaties kunnen meer beleving bieden door digitale elementen toe te voegen als augmented en virtual reality
- Voor Westfriesland is een goede online vindbaarheid, online beleving en informatievoorziening over recreatiegebieden van belang

Transities in het landelijk gebied

- Verstedelijking: door groei van steden en dorpen neemt de afstand tot groene uitloopruimte toe.
- Klimaatadaptatie (wateroverlast, watertekort, hittestress aanpakken), ontwikkeling agrarische sector, energietransitie, woningbouw, natuur vragen allemaal ruimte. Alle opgaven samen: 27% ruimtetekort

- In Westfriesland ligt er een waterveiligheidsopgave en een waterhuishoudingsopgave in het zeekleigebied. Ook is er een Natuuropgave in Noord-Holland van 148 hectare.
- Daarnaast moet rekening gehouden worden met verzilting en zoetwatertekorten, wat met name impact heeft op de landbouw.
- Vanuit PPLG gebiedsprocessen worden opgaven in zoveel mogelijk in samenhang opgepakt. Recreatie-ambities hierbij tegelijk (integraal) oppakken.
- Behoud ruimte bij de dijken. Anticipeer op plannen voor groene energie en energie-infra.

Steeds meer honden

- In de coronacrisis (2020 - 2021) is het aantal honden toegenomen van 1,5 naar 1,9 miljoen honden[12]
- Circa 18-20% van de huishoudens heeft een hond
- Hierdoor meer druk op bestaande losloopgebieden en meer honden in de recreatiegebieden en natuur.

We recreëren meer, en meer routegebonden

- Overgewicht en bewegingsarmoede nemen toe, mentale gezondheid vraagt aandacht. Hierdoor neemt het belang van een gezonde en actieve levensstijl toe. Recreatie wordt daardoor actiever.[13]
- Uit onderzoek blijkt dat bewegen in het groen positieve gezondheidseffecten heeft.
- Actieve recreatie nog beter stimuleren en faciliteren, met oog op preventieve gezondheid.
- In Westfriesland: 50% haalt de beweegnorm niet, 50% heeft overgewicht > 50% heeft matig-hoog risico op depressie of angststoornis.
- Doordat mensen het drukker hebben, is recreatie meer routegebonden, gecombineerd met andere afspraken op de route van A naar B.
- We zijn meer gaan wandelen , hardlopen, fietsen en recreëren sinds 2018, blijkt uit het Nederlands vrijetijdsonderzoek van i&O reserach (maart 2024).
- Fietsen wordt diverser (mountainbikes, e-bikes, ligfietsen, bakfietsen, racefietsers etc.) en claimen een deel van de beperkte ruimte op de wegen
- Dit vraagt van Westfriesland goede verbondenheid en fietsend en lopend bereikbare recreatiegebieden
- In Westfriesland kan de veiligheid van de routes verbeterd worden. Er is momenteel veel dubbel gebruik van routes door woon-werk en recreatieverkeer dat van dezelfde routes gebruik maakt.

[12] Divebo (2021), Koninklijke Hondenbescherming (2021)

[13] https://nos.nl/artikel/2511368-weer-meer-mensen-met-obesitas-helft-20-plussers-te-zwaar

Activiteiten t.o.v. 2018

In figuur 3.3 wordt van een aantal activiteiten de omvang in 2018 vergeleken met 2022/2023.[1] Het aantal wandelingen nam sterk toe ten opzichte van 2018; van 297 naar 811 miljoen activiteiten. Winkelen voor plezier nam het meest af, van 236 miljoen activiteiten in 2018 naar 156 miljoen in 2022/2023.

Figuur 3.3 Ondernomen activiteiten 2022/2023 t.o.v. 2018 (x miljoen)

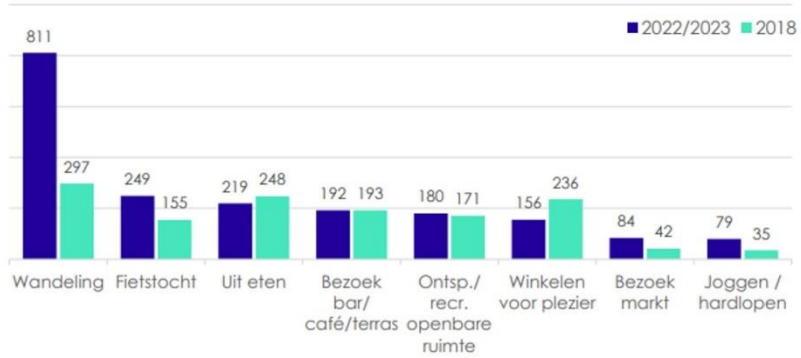

Bron: Nederlands Vrijetijdsonderzoek I&O Research

Opnieuw groei waterrecreatie na corona[14]

- Groei in waterrecreatie en bootbezit in coronatijd
- Aandacht nodig voor verbindingen (rondjes kunnen varen)
- Verbinden achterland met kust
- In de zuidelijke IJsselmeerkust is de groei van waterplanten (fonteinkruid) enorm toegenomen. Om waterrecreatie te faciliteren, moet dit probleem worden aangepakt.
- Niet alle recreatiegebieden in Westfriesland zijn officiële zwemlocaties.

- Toenemende behoefte aan beleving en betekenis
- Door de combinatie van zorg, werk en andere taken neemt beschikbare vrije tijd af. Als gevolg daarvan worden de verwachtingen ten aanzien van vrijetijdsbesteding hoger. Beleving en betekenis worden steeds belangrijker.
- Mensen zijn op zoek naar bijzondere ervaringen, die uniek en authentiek zijn.
- Door deze ontwikkeling is het belangrijker om je te onderscheiden, bijvoorbeeld door specifieke verhalen of thema's te belichten.
- In Westfriesland liggen kansen om beleving en betekenis inhoud te geven door het werken langs thema's en te focussen op specifieke doelgroepen. Denk aan:
- De beleving van natuur, water en platteland (unieke wandelpaden/vaarroutes)
- Identiteit versterken en beleefbaar maken, bijv. met vrij liggende paden en meer bomen.
- Benutten van historische dorpen en monumentale gebouwen
- Ontwikkelen van bijzondere activiteiten
- Beleefbaarheid zorgt voor meer waardering voor het landschap. Sluit ook aan bij ambities vanuit het PPLG Noord-Holland.

[14] Uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2021-2025 provincie Noord-Holland

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

Bureau BUITEN
Economie en Omgeving

Wittevrouwensingel 100
NL-3514 AM Utrecht

info@bureaubuiten.nl
+31 (0)30 - 231 89 45

www.bureaubuiten.nl